

Ledare

SINIKKA RAJANIEMI
Överdirektör, Fimea

DET ÄR MÖJLIGT ATT FÖRHINDRA FELAKTIG ANVÄNDNING AV LÄKEMEDEL

Felaktig användning av läkemedel kan vara oavsiktlig eller avsiktlig och förekomma i många olika former. Det kan hända att ett läkemedel används i onödan eller av fel anledning, eller så kan det vara olämpligt för användaren av andra skäl eller med tanke på hans eller hennes övriga medicinering. Läkemedelsdosen kan vara för stor eller för liten, eller så används ett nödvändigt läkemedel inte alls. Det kan hända att läkemedel som är avsedda för tillfälligt bruk används kontinuerligt. Det förekommer även att man använder ett receptläkemedel som man har fått av en bekant på eget bevåg.

Felaktig användning av läkemedel leder inte nödvändigtvis alltid till några större problem. Sannolikheten för olika biverkningar är dock större än vid korrekt användning och i värsta fall kan felaktig användning hota patientens liv.

Missbruk av läkemedel kan avse användning i strid med bruksanvisningen eller läkarordinationen. Det förekommer att patienten tar större doser av läkemedlet, oftare, under en längre period eller för andra ändamål än ordinerat. Med egentligt missbruk av läkemedel avses dock i allmänhet användning av läkemedel i berusningssyfte. Problemet förekommer i alla ålders- och socialgrupper, och mångfalden är stor. I de svåraste fallen skaffas läkemedel från flera olika läkare och genom gatuhandel.

Man försöker förhindra felaktig användning av läkemedel på många olika sätt. Det är viktigt att ett läkemedel ordinerar på ett behörigt sätt så att det inte uppstår till exempel ett iatrogeniskt problem med läkemedelsmissbruk. Den läkemedelsrådgivning som ges av apoteken är mycket viktig. Äldre personer har många sjukdomar och läkemedel, och det är bra att kontrollera deras medicinering.

Införandet av elektroniska recept förebygger effektivt receptförfalskningar, även om de som skaffar läkemedel för missbruk sannolikt börjar intressera sig för veterinärläkemedel. Det går att ingripa i ett identifierat missbruk genom tillsynsåtgärder.

I detta nummer har vi samlat artiklar om felaktig användning av läkemedel. Egentligt missbruk diskuteras bland annat ur den behandlande läkarens, polisens och apotekets synvinkel. Övrig felaktig användning granskas till exempel i de artiklar som behandlar huvudvärk till följd av värkmedicin och konditionsdopning.

Varje nummer av tidningen Sic! innehåller även egna spalter med artiklar som inte anknyter till tidningens tema. I detta nummer ingår bland annat en artikel med frågor och svar om specialtillstånd för läkemedel. ■